

دانشگاه گیلان

پردیس دانشگاهی

پایان نامه کارشناسی ارشد

طراحی مجموعه اقامتی، تفریحی و گردشگری سقالتکسار با
رویکرد معماری سنتی و بومی گیلان

از:

اولدوز فرجی

استادان راهنما:

مهندس کیامرث جوانمردی

مهندس سید جلیل میرباذل

مهر ۱۳۹۲

پردیس دانشگاهی

گروه معماری

گرایش معماری

طراحی مجموعه اقامتی، تفریحی و گردشگری سقالکسار با
رویکرد معماری سنتی و بومی گیلان

از:

اولدوز فرجی

استادان راهنما:

مهندس کیامرذ جوانمردی

مهندس سید جلیل میربازل

مهر ۱۳۹۲

تقدیم بہ پدر و مادر عزیزم،

خانوادہ اسی کہ ہموارہ اعتمادشان پستیانم بود

و دوستانی کہ بدون یچگونہ چشم داشتی ہمراہی ام کردند

تشکر و قدردانی

پس از ماه‌ها تلاش پی در پی و پشت سر گذاشتن مشکلات بسیار از خداوند بی‌منتها سپاسگزارم که لحظه‌ای تنه‌ایم نگذاشت. نیرویی درونی که لازم بود در پیشبرد اهدافم، راه موفقیت را برایم روشن سازد. از اساتید محترم جناب آقایان مهندس **کیامرز جوانمردی** و مهندس **سید جلیل میر باذل** که با نظرات سازنده‌شان تأثیر بسزایی در انجام این تحقیق داشته‌اند و بی‌شک بدون راهنمایی‌های ارزشمند ایشان انجام این تحقیق میسر نمی‌گشت، نهایت تشکر و قدردانی را دارم.

از اساتید ناظر بزرگوار جناب آقایان دکتر **سید یوسف امیری** استادیار دانشگاه گیلان و دکتر **حمزه غلامعلی زاده** استادیار دانشگاه گیلان که با قبول نظارت و داوری این پایان‌نامه، مرا مرهون لطف خود نموده‌اند نیز سپاسگزارم.

و با تشکر خالصانه خدمت همه کسانی که به نوعی مرا در به انجام رساندن این مهم یاری نموده‌اند.

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
ز	فهرست جدول‌ها
ژ	فهرست شکل‌ها
ص	چکیده فارسی
ض	چکیده انگلیسی
۱	فصل اول: کلیات تحقیق
۲	۱-۱ مقدمه
۲	۲-۱ بیان مسئله تحقیق
۳	۳-۱ اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق
۴	۴-۱ اهداف تحقیق
۴	۵-۱ پرسش‌های تحقیق
۵	۶-۱ راهبرد تحقیق
۵	۷-۱ کاربرد نتایج تحقیق
۶	۸-۱ روش تحقیق
۷	۹-۱ شرح کلید واژه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در تحقیق
۷	۱-۹-۱ کلید واژه‌ها (به همراه واژه انگلیسی)
۷	۲-۹-۱ مفاهیم
۱۱	۱۰-۱ قلمروی زمانی تحقیق
۱۲	فصل دوم: مبانی نظری
۱۳	۱-۲ مقدمه
۱۳	بخش اول: سنت گرای، بوم‌گرایی و زمینه‌گرایی در معماری
۱۳	۲-۲ تاریخچه

- ۳-۲ پایه‌های فکری و نوع نگاه به طبیعت ۱۵
- ۴-۲ روش‌ها و اصول طراحی ۱۷
- ۵-۲ سبک‌های معماری ۱۸
- ۱-۵-۲ معماری بدون معمار ۱۸
- ۲-۵-۲ نمونه‌هایی از معماری بوم‌گرا و معماری بدون معمار ۲۲
- ۱-۲-۵-۲ راسم بدران ۲۲
- ۱-۱-۲-۵-۳ نگاهی به یک نمونه، هتل موون پیک - راسم بدران ۲۳
- ۲-۲-۵-۲ حسن فتیحی و معماری فقر ۲۵
- ۳-۵-۲ نهضت‌های مشابه در معماری پسامدرن ۲۶
- ۶-۲ نتیجه‌گیری بخش اول ۲۹
- بخش دوم: معماری سنتی و بومی در گیلان ۳۰
- ۷-۲ پیشینه‌ی تحقیق ۳۰
- ۸-۲ معماری گیلان و یافته‌های پژوهشی ۳۲
- ۱-۸-۲ گذری بر تاریخ ۳۲
- ۲-۸-۲ معماری گیلان و ارتباط آن با اقلیم ۳۴
- ۳-۸-۲ تبلور ویژگی‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در معماری گیلان ۳۶
- ۴-۸-۲ ساختار فضایی و الگوهای موجود در مسکن روستایی گیلان ۳۷
- ۹-۲ معماری گیلان و تجربه‌های کاربردی ۳۹
- ۱-۹-۲ معماری گیلان و مصالح بوم‌آورد ۳۹
- ۲-۹-۲ نگاهی به چند نمونه ارزشمند ۴۰
- ۳-۹-۲ معماری جدید بوم‌گرا در گیلان، مطالعه یک نمونه ۴۹
- ۱۰-۲ معماری گیلان و تجربه‌های مدنی ۵۱
- ۱۱-۲ نتیجه‌گیری بخش دوم ۵۱
- ۱۲-۲ نتیجه‌گیری نهایی ۵۲

فصل سوم: شناخت موضوع

۵۵	
۵۶	۱-۳ مقدمه
۵۶	بخش اول: جهانگردی و تعاریف آن
۵۶	۲-۳ تعاریف جهانگردی
۵۷	۳-۳ جهانگرد
۵۸	۴-۳ تاریخچه جهانگردی
۵۸	۱-۴-۳ پیشینه‌ی جهانی
۵۹	۲-۴-۳ پیشینه‌ی جهانگردی در ایران
۶۰	۵-۳ جهانگردی و اثر آن بر اقتصاد منطقه‌ای
۶۱	۶-۳ فضاهای اقامتی در ایران و جهان
۶۲	۷-۳ دسته‌بندی فضاهای اقامتی
۶۴	بخش دوم
۶۴	۸-۳ الزامات فضایی و برنامه فیزیکی
۶۶	۱-۸-۳ ورودی
۶۶	۲-۸-۳ لابی
۶۷	۳-۸-۳ اتاق خواب
۷۲	۴-۸-۳ فضاهای عرصه‌ی غذا و نوشیدنی
۷۵	۵-۸-۳ دفاتر اداری
۷۶	۶-۸-۳ فضاهای خدماتی پشتیبانی (دور از دید)
۷۷	۱-۶-۸-۳ فضاهای آماده‌سازی و نگهداری غذا
۷۸	۲-۶-۸-۳ انبارها و باراندازها
۷۹	۳-۶-۸-۳ فضاهای کارکنان
۷۹	۴-۶-۸-۳ رختشویخانه و خانه‌داری
۷۹	۵-۶-۸-۳ بخش مهندسی و تأسیسات

۷۹ ۷-۸-۳ پله، آسانسور و خروجی‌های اضطراری
۸۰ ۸-۸-۳ پارکینگ
۸۱ ۹-۸-۳ سازه و تأسیسات
۸۱ ۱-۹-۸-۳ سازه
۸۱ ۲-۹-۸-۳ تأسیسات
۸۲ ۹-۳ مجموعه مقررات ملی ساختمان درباره‌ی هتل‌ها
۸۴ ۱۰-۳ برنامه فیزیکی
۸۶ ۱۱-۳ دیاگرام‌های دسترسی
۸۷ ۱-۱۱-۳ سایت مجموعه
۸۸ ۲-۱۱-۳ هتل
۸۹ ۳-۱۱-۳ رستوران
۹۰ ۴-۱۱-۳ بخش اداری
۹۰ بخش سوم
۹۰ ۱۲-۳ نمونه‌های خارجی
۹۰ ۱-۱۲-۳ هتل دیده‌بان آفریقای جنوبی
۹۲ ۲-۱۲-۳ هتل نائوشیما، ژاپن، تادائو آندو
۹۴ ۱۳-۳ نمونه‌های داخلی
۹۴ ۱-۱۳-۳ دهکده الموت
۹۶ ۱۴-۳ نتیجه‌گیری
۹۸	فصل چهارم: شناخت بستر طراحی
۹۹ ۱-۴ مقدمه
۹۹ ۲-۴ موقعیت طرح در استان گیلان
۹۹ ۱-۲-۴ موقعیت طرح در سطح شهرستان
۱۰۰ ۲-۲-۴ موقعیت طرح در سطح محلی

۱۰۱ ۳-۲-۴ موقعیت طرح در سطح روستا
۱۰۱ ۳-۴ موقعیت ارتباطی طرح در سطح استان و شهرستان
۱۰۲ ۴-۴ مناطق اثرگذار پیرامون
۱۰۴ ۵-۴ جهت جغرافیایی منطقه طرح
۱۰۵ ۶-۴ بررسی وضع موجود محدوده طرح
۱۰۵ ۱-۶-۴ موقعیت طرح
۱۰۶ ۲-۶-۴ شکل زمین و دید و منظر
۱۰۷ ۳-۶-۴ جهات جغرافیایی
۱۰۷ ۷-۴ تأسیسات زیربنایی
۱۰۸ ۸-۴ بررسی مختصر روستا
۱۱۳ ۹-۴ نتیجه گیری
۱۱۳ ۱-۹-۴ موقعیت کلی
۱۱۴ ۲-۹-۴ نتایج بررسی معماری بومی منطقه
۱۱۵ ۳-۹-۴ مبانی طراحی سایت
۱۱۷	فصل پنجم: نتیجه گیری نهایی و ضوابط طراحانه
۱۱۸ ۱-۵ ایده‌های اصلی و اولیه طرح
۱۱۹ ۲-۵ پاسخ به پرسش‌ها
۱۲۴	فهرست منابع
۱۲۵ منابع فارسی
۱۲۹ منابع انگلیسی

فهرست جدول‌ها

فصل اول: کلیات تحقیق

جدول ۱-۱ قلمرو زمانی تحقیق ۱۱

فصل دوم: مبانی نظری

جدول ۱-۲ جمع‌بندی ویژگی‌های خانه‌های بررسی شده ۴۸

جدول ۲-۲ جمع‌بندی بررسی‌های انجام شده بر معماری گیلان ۵۲

فصل سوم: شناخت موضوع

جدول ۱-۳ دسته‌بندی انواع فضاهای اقامتی ۶۳

جدول ۲-۳ فضاهای موجود در یک هتل ۱۵۰ تختخوابی ۶۵

جدول ۳-۳ اهداف در طراحی اتاق خواب هتل ۶۸

جدول ۴-۳ موقعیت و فرصت‌هایی برای بهبود وضعیت بازار فروش غذا ۷۳

جدول ۵-۳ برنامه فیزیکی هتل ۸۴

جدول ۶-۳ برنامه فیزیکی رستوران ۸۵

جدول ۷-۳ برنامه فیزیکی بخش اداری ۸۶

فصل چهارم: شناخت بستر طراحی

جدول ۱-۴ جمعیت مناطق روستایی حوزه پیرامونی مجموعه تفریحی، توریستی و اقامتی سقالکسار ۱۰۲

جدول ۲-۴ بارگذاری جمعیتی مناطق اثرگذار بر طرح ۱۰۳

فهرست شکل‌ها

فصل دوم: مبانی نظری

- شکل ۱-۲ هتل موون پیک در اردن - فضاهای داخلی ۲۳
- شکل ۲-۲ هتل موون پیک در اردن - جزئیات و المان‌های تزئینی ۲۳
- شکل ۳-۲ هتل موون پیک در اردن - مصالح، نور پردازی و رنگ‌ها ۲۴
- شکل ۴-۲ هتل موون پیک در اردن - مبلمان سنتی و تزئینات سقف ۲۴
- شکل ۵-۲ هتل موون پیک در اردن - دکوراسیون داخلی فضاهای مختلف ۲۵
- شکل ۶-۲ روستای گورنا در مصر، قبل و بعد از طراحی ۲۶
- شکل ۷-۲ الگوی گسترش واحد پایه در ساخت و ساز ۳۹
- شکل ۸-۲ پلان طبقه اول، خانه ابریشمی ۴۱
- شکل ۹-۲ خانه ابریشمی ۴۲
- شکل ۱۰-۲ خانه قدیری ۴۲
- شکل ۱۱-۲ از راست: پلان طبقه همکف و اول خانه قدیری ۴۳
- شکل ۱۲-۲ خانه حاج میرزا خلیل رفیع ۴۴
- شکل ۱۳-۲ خانه فرهنگ، نمای رو به حیاط بنا ۴۵
- شکل ۱۴-۲ نحوه‌ی قرارگیری بنا در زمین ۴۵
- شکل ۱۵-۲ ترکیب بازشوهای نما ۴۶
- شکل ۱۶-۲ پلکان ورودی بنا ۴۶
- شکل ۱۷-۲ پلان طبقه‌ی همکف و اول ۴۷
- شکل ۱۸-۲ ویلایی در دهکده ساحلی ۵۰

فصل سوم: شناخت موضوع

- شکل ۱-۳ لابی و سایر فضاها ۶۷
- شکل ۲-۳ استانداردها در اتاق خواب ۶۹

- شکل ۳-۳ ارتباطات افقی و قائم در هتل‌ها و فاصله بین تخت‌ها در یک اتاق ۶۹
- شکل ۳-۴ نمونه‌هایی از طراحی اتاق‌ها ۷۰
- شکل ۳-۵ مبلمان داخلی و استانداردهای آن ۷۰
- شکل ۳-۶ ابعاد ترولی یا چرخ‌دستی‌های خدماتی برای جابجایی ظروف ۷۴
- شکل ۳-۷ فضاهای عرضه غذا و نوشیدنی ۷۵
- شکل ۳-۸ ارتباط بخش اداری با سایر نقاط ۷۶
- شکل ۳-۹ ارتباط بین بخش‌های خدماتی و اتاق‌های مهمان ۷۶
- شکل ۳-۱۰ نوعی تشکل که در آن جفت فضاها کنار هم قرار می‌گیرند ۷۷
- شکل ۳-۱۱ استانداردهای آشپزخانه و فضاهای آماده‌سازی ۷۸
- شکل ۳-۱۲ ملاحظات مربوط به مسیرهای خروج اضطراری ۸۰
- شکل ۳-۱۳ دسترسی‌های مختلف و جایگیری بخش‌های مختلف مجموعه در سایت ۸۷
- شکل ۳-۱۴ تقسیم‌بندی‌های فضایی در هتل ۸۸
- شکل ۳-۱۵ تقسیم عرصه‌ها در رستوران ۸۹
- شکل ۳-۱۶ تقسیم‌بندی‌های فضایی در رستوران ۸۹
- شکل ۳-۱۷ تقسیم‌بندی‌های فضایی در ساختمان اداری ۹۰
- شکل ۳-۱۸ هتل دیده‌بان آفریقای جنوبی ۹۱
- شکل ۳-۱۹ هتل نانوشیما ۹۲
- شکل ۳-۲۰ هتل نانوشیما، چشم‌انداز به اطراف ۹۳
- شکل ۳-۲۱ هتل نانوشیما، دیدهای مختلف از مجموعه ۹۳
- شکل ۳-۲۲ دهکده الموت ۹۵

فصل چهارم: شناخت بستر طراحی

- شکل ۴-۱ موقعیت شهرستان منطقه طرح در سطح استان ۹۹
- شکل ۴-۲ موقعیت منطقه طرح در سطح شهرستان ۱۰۰
- شکل ۴-۳ موقعیت طرح در سطح محلی ۱۰۰

- شکل ۴-۴ موقعیت طرح در روستای سقالکسار ۱۰۱
- شکل ۴-۵ راه‌های ارتباطی مجموعه تفریحی، توریستی و اقامتی سقالکسار ۱۰۲
- شکل ۴-۶ حوزه نفوذ عملکردی مجموعه تفریحی، توریستی و اقامتی ۱۰۳
- شکل ۴-۷ مناطق جاذب گردشگری حوزه پیرامونی سقالکسار و غیره ۱۰۴
- شکل ۴-۸ جهت جغرافیایی ۱۰۵
- شکل ۴-۹ موقعیت طرح در سطح روستا ۱۰۵
- شکل ۴-۱۰ دید و منظر دریاچه و حوزه پیرامونی آن ۱۰۶
- شکل ۴-۱۱ جهات جغرافیایی دریاچه حوزه پیرامون آن ۱۰۷
- شکل ۴-۱۲ برداشت از خانه‌ای در روستای سقالکسار ۱۱۰
- شکل ۴-۱۳ برداشت از خانه‌ای دیگر در روستای سقالکسار ۱۱۱
- شکل ۴-۱۴ برداشت از خانه‌ای دیگر در روستای سقالکسار ۱۱۲
- شکل ۴-۱۵ جزئیات سازه‌ای دیوار، کف و سقف خانه روستایی در سقالکسار ۱۱۳
- شکل ۴-۱۶ جزئیات سازه‌ای سقف خانه روستایی در سقالکسار ۱۱۳
- شکل ۴-۱۷ چشم‌اندازی از سایت ۱۱۵
- شکل ۴-۱۸ چشم‌اندازی از استخر به سایت ۱۱۶

عنوان: طراحی مجموعه اقامتی، تفریحی و گردشگری سقالکسار با رویکرد معماری سنتی و بومی گیلان

دانشجو: اولدوز فرجی

این گزارش در نظر دارد تا در صفحات آتی به طرح مقوله‌ای ژرف در چارچوبی کارآمد و کاربردی بپردازد. موضوع این رساله طرح و بازیابی معماری بومی و سنت گرای گیلان در چارچوب یک مجموعه اقامتی - گردشگری و تفریحی است. بدین منظور منطقه سقالکسار بعنوان سایت انتخاب شده است. در فصل نخست این گزارش، مقدمات و مبانی پژوهش ذکر شده است. از آن جمله مهمترین هدف این پژوهش است که در خدمت گرفتن کاربری اقامتی - گردشگری در راه احیای فرهنگ و معماری بومی گیلان می‌باشد. پرسش‌های این پژوهش عمدتاً حول محور همین مفهوم و اقدامات کاربردی مربوط به آن همچون به خدمت گرفتن مصالح بومی، مشارکت مردمی و از این قبیل دور می‌زنند. در فصل دوم، در دو بخش نخست به شناخت جنبش‌های بوم‌گرا و سنت‌گرا و زمینه‌گرا و اعقاب پسامدرن آن‌ها پرداخته می‌شود و سپس با شناخت معماری گیلان، به صورت جزئی روی عوامل مختلف تمرکز می‌گردد. فصل سوم، موضوع گردشگری، فضای تفریحی - اقامتی و گردشگری، و الزامات فیزیکی و استانداردها را در بر گرفته است و با مطالعه چند نمونه داخلی و خارجی، درس‌هایی را فرا می‌گیرد. در فصل چهارم بررسی اجمالی روی سایت انجام شده است و دسترسی‌ها، ارتباطات، امکانات، تأسیسات و جهت‌گیری‌های اقلیمی بررسی شده است. در فصل پنجم، ایده‌های کلی طراحی ارائه گردیده‌اند و بر اساس مطالعات انجام شده در فصول قبل نتیجه‌گیری کلی و پاسخ به پرسش‌های پژوهش داده شده است. به صورت کلی می‌توان گفت، این پژوهش با پیشنهاد راهکارهای معمارانه، فرمی، الگویی، مشارکتی و پرداختن به جزئیات، در نظر دارد تا معماری بومی و حیات محلی منطقه را رونقی مجدد بخشد و در نهایت، طرح محصولی است که تلاش کرده تا همه‌ی جوانب این اهداف و پرسش‌ها را در خود باز نمایاند.

کلید واژه: معماری بومی، گردشگری، هویت، سنت، فرهنگ، مجموعه اقامتی

Abstract:

Title: The Architectural Design for Residential, Recreational and Tourism Complex in Saghalaksar with an Approach to Gilan Traditional and Vernacular Architecture.

Student: Olduz Faraji

This report aims to explain on further pages an extended matter in an efficient and practical framework. The subject matter of this thesis is to plan and retrieval of Gilan's vernacular and traditional architecture in the framework of a residential, tourism and recreation complex. By this purpose Saghalaksar area is chosen as the considered site. In the first chapter of this report, basics and principles of the research is explained. The most important object of this report is to use of residential-tourism control for reclamation of Gilan's culture and vernacular architecture. The questions of this research mostly are based on this concept and related practical measures like use of vernacular materials, people partnership and etc. In the second chapter, the first two sections are about ecologically oriented and context-oriented traditionalist movements and its postmodern consequences and then by recognition of Gilan architecture the main subject matter is concentrated partially on different factors. Third chapter is about tourism, residential space - tourism and recreation, physical requirements and standards. In this chapter by survey of numbers of internal and external examples, some points are discussed. Overview about that area is included in the fourth chapter and access, communications, facilities, installations and orientation of the climate is studied. Main ideas of the plan are discussed in the fifth chapter and general conclusion and responses of research questions is presented based on studies of previous chapters. In general the purpose of this thesis is to boom again the vernacular architecture and local life of considered area by suggesting architectural solutions, fermi, example, participatory and explanation of details. Finally this plan is a product that aims to reflect all aspects of these questions and objectives.

Keywords: Vernacular architecture, Tourism, Identity, Tradition, Culture, Residential complex

فصل اول

کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه

یکی از موضوعات مهم و حیاتی جوامع امروز گام برداشتن در مسیر توسعه‌ی پایدار است. توسعه‌ی پایدار فرایندی است که بدون باور به مشارکت بخشی به همه‌ی اعضای جامعه محقق نخواهد شد. بحران موجود در جوامع جهانی که به بحران‌های زیست‌محیطی، بحران‌های اقتصادی و سیاسی منجر شده است نشان می‌دهد که توسعه‌ی نامتوازن و بدون مشارکت همگانی چه تبعاتی داشته است. اندی مری‌فیلد^۱ در مقاله‌ی سیاست مردم‌پایه، تعبیر «همه می‌آیند»^۲ را برای این دوران برگزیده است و همین نشان از اهمیت پدیده‌ی «مشارکت» در توسعه‌ی امروز می‌دهد. «معماری بدون معمار»، شاید بتواند تعبیر دیگری برای اصطلاح «همه می‌آیند» باشد و این‌ها بخشی از دغدغه‌های طرح شده در گزارش هستند [۱].

هدفی که در گزارش پیش‌رو دنبال می‌شود اینست که با توجه به معماری بومی و سنتی گیلان، مْهری بر فضای نوین معماری زده شود. این مجموعه بایستی نمادی برای بازگشتی نوین به ارزش‌های معماری گیلان باشد. معماری مردم‌وار، ساده و در عین حال وزینی که مدت‌ها بی‌هیچ تفاعری پاسخگوی نیازهای مردمانش بوده است.

مجتمع اقامتی - گردشگری، موضوعی است که در گزارش بر آن تمرکز شده است. بُعد اقتصادی این فضا و اهمیت نمادین آن برای پرداختن به شیوه‌ای بومی و سنتی، بر کسی پوشیده نیست. چرا که مجتمع اقامتی مثل ویتروینی عمل می‌کند که اگر چه همه‌ی محتویات یک فرهنگ را نمی‌نمایاند، اما بسیاری از برترین ویژگی‌های آن را انعکاس می‌دهد. از طرفی این موضوع با درگیری مستقیم با صنعت گردشگری، به نوعی توسعه‌ی منطقه‌ی گیلان را نیز نشانه می‌گیرد و بر همین اساس انتخاب کاربردی خوبی است که بتوان همبستگی فرهنگ، اقتصاد، اقلیم و توسعه را در آن پی گرفت.

در این گزارش به توضیح و تشریح ارتباط بین مفاهیمی چون هویت، معماری بومی و سنتی و مقوله‌ی فرهنگ می‌پردازیم و فضای معماری به عنوان ترجمان کالبدی این مفاهیم در نظر گرفته می‌شود. ارتباط بین مقوله‌های ذکر شده به صورت عملی در فضای اقامتگاهی در نظر گرفته شده است. چرا که هدف اصلی این گزارش، بیش از کنکاش در مفاهیم نظری فوق، دستیابی به بیانی معمارانه و ورود به عرصه‌ی عملی طراحی است.

۱-۲- بیان مسئله تحقیق

همانطور که از عنوان پایان‌نامه بر می‌آید، نگارنده به دنبال جستجوی راه حل‌های بومی و اقلیمی جهت خلق یک مجموعه اقامتی و

¹ Andy Merrifield

² Here Comes Everybody

توریستی در اقلیم معتدل و مرطوبی همچون سقاکسار از توابع شهرستان رشت می‌باشد.

نخست می‌بایست اشاره کرد که نگاه به معماری بومی و منطقه‌ای به حوزه تفکر باز می‌گردد. در واقع حفظ و به کارگیری اصول و روش‌های آن در معماری معاصر نیازمند تغییر نگرش معمار می‌باشد. منظور از استفاده اصول معماری بومی این نیست که معمار به کپی‌برداری از سبک‌های بومی و پیروی بی‌چون و چرای معیارهای آن بپردازد، چرا که این امر باعث به اصطلاح مومیایی شدن این ارزش‌ها می‌گردد، هرچند که شاید هم مطلوب باشد.

معماری بومی واجد ویژگی‌های بسیار زیادی است که یکی از با ارزش‌ترین آنها بازآفرینی و خلق مجدد روایت‌های تازه است که دغدغه‌های اصلی آن توجه به شرایط و مصالح اقلیمی، استفاده از فن آوری جدید و بالا بردن سطح اجتماعی و از این قبیل است. بنابراین توجه به موارد مذکور در جهت رسیدن به نتیجه مطلوب از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد.

کوشش در جهت احیای هنر و معماری بومی ریشه در خودباوری نیز دارد. پس اساساً این بحث با مفاهیمی همچون هویت، سنت و فرهنگ سر و کار دارد. در نتیجه معماری بومی یک سرزمین را باید در بسترهای فرهنگی و اجتماعی نیز جستجو کرد و از آنجا که این مفاهیم همگی ریشه در باورها و اعتقادات مردم دارند و در مدت زمان طولانی شکل گرفته‌اند، راه را برای تحقق اهداف مورد نظر روشن می‌سازند. در واقع اصلی‌ترین این اهداف، ایجاد نگاهی نو به معماری با قرائت ایرانی و بومی است که جهان‌شمول نیز باشد. اگر به معماری به عنوان هنری مردمی متأثر از محیط اطراف خود نگاه کنیم، این نگرش منجر به احترام به بافت شهری و توجه به اصل و سرچشمه معماری یک منطقه و ایجاد هماهنگی میان تک بنا با زمینه می‌شود.

چنانچه بخواهیم اهداف مذکور را در یک بنای خاص مطرح کنیم، ترجیح بر این بود که مجموعه اقامتی و توریستی را بستر اجرای آن قرار دهیم، چرا که صنعت گردشگری از پر رونق‌ترین روش‌های درآمدزایی کشورها به حساب می‌آید و طراحی این مجموعه‌ها در برخی از کشورها تا بدانجا پیشرفته است که گاه خود آن بناها تبدیل به مقصد و منظور گردشگری می‌شود که چنانچه از اصول بومی و منطقه‌ای در معماری آن استفاده شود، می‌تواند فضای بسیار خوبی جهت نمایش سبک زندگی محلی نیز باشد که قابلیت سکونت را نیز در خود جای داده است، به علاوه اینکه توجه به اقلیم منطقه و حفظ اصول طراحی اقلیمی نیز در طراحی مورد نظر نقش بسزایی دارد، که نگارنده به آنها نگاه ویژه‌ای نیز داشته است.

۱-۳- اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق

صنعتی شدن و تولید روز افزون مواد مورد نیاز برای جامعه تا به امروز به نوعی بهره‌کشی از زمین و طبیعت بوده است. اگر امروز به محیط زیست توجه نشود در آینده‌ی نزدیک، زندگی بشری با فقدان بسیاری از مواد روبرو خواهد شد. امروزه این نظریه مطرح

است که پراکندگی انسان‌ها در طبیعت به حالت کنترل شده می‌تواند به طبیعت کمک کند. در گیلان نیز با توجه به وجود پتانسیل‌های لازم و امکان ایجاد توسعه در بیشتر جاها، در کناره‌ی جاده‌ها و اطراف شهرها و روستاها، شاهد نوعی از توسعه به شکلی نامتوازن هستیم. بسیاری از روستاییان به شهرها کوچ می‌کنند و در حاشیه‌ی شهرها، در سکونت‌گاه‌هایی زیست می‌کنند که نه شهری و نه روستایی است. از سویی دیگر عدم توجه مسئولین و فضای آکادمیک به این بحران، تحقیق و ارائه الگویی متناسب با تکیه بر دانش معماری بومی منطقه جهت حفظ حیات روستایی در گیلان و محقق شدن همزمان توسعه امری ضروری می‌باشد. مجتمع اقامتی - گردشگری و تفریحی ابزار است که می‌توان با آن توجه همگان را به زیبایی‌های پنهان این نواحی جلب کرد و در ضمن می‌تواند با افزایش تعداد گردشگران و برآورده کردن نیاز آن‌ها، کمکی برای رشد و رونق اقتصاد محلی شود. این مجتمع با توجه به معماری بومی خود می‌تواند به عنوان میانجی تولیدکننده فرهنگ پایداری در نواحی روستایی و حومه شهرها باشد. این مجموعه اقامتی-گردشگری می‌تواند با معیارها و اصول معماری بوم‌گرا و سنت‌گرا تبدیل به بانی و حافظی برای محیط‌زیست باشد.

۱-۴- اهداف تحقیق

هدف اصلی از انجام این پروژه رسیدن به راهکارهای اجرایی برای طراحی مجموعه اقامتی - گردشگری و تفریحی در جهت تقویت معماری بومی و سنتی و تضمین استفاده از صنعت گردشگری در راستای منافع جوامع محلی محسوب می‌شود. در این مسیر در تکاپو برای دستیابی به اهداف زیر خواهد بود:

- شناخت ارزش‌های بالقوه طبیعی در سایت و به فعلیت رساندن آنها در راستای موضوع
- ارتقای کیفیت گردشگری و ایجاد قابلیت تفرج در مجموعه
- استفاده از نیروی بومی جهت حفظ ارزش‌های بومی در منطقه
- توجه و حفظ ارزش‌های فرهنگی و بومی و ایجاد بستر مناسب جهت ترویج فرهنگ بومی منطقه از منظر نمادین
- دنبال کردن یک الگوی مناسب ساخت و ساز مراکز اقامتی - توریستی در منطقه
- استفاده از مصالح بومی برای کاهش مصرف انرژی و هم‌ینطور حفاظت از روش‌های ساخت و ساز در منطقه

۱-۵- پرسش‌های تحقیق

این پژوهش سعی بر آن دارد تا با تمرکز بر معماری بومی گیلان در مجموعه طراحی شده در جوار عناصر با ارزش طبیعی، جذب هر چه بیشتر گردشگر را موجب گردد. لذا در این مسیر پرسش‌هایی مطرح می‌گردد: